

СЕКЦІЯ 11. КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО

.....

SECTION 11. CULTURE AND ART

Красний Е.,

старший викладач кафедри

архітектури та дизайну середовища,

Національний університет "Чернігівська

політехніка", м. Чернігів

УДК 72.01:008(477)

DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc251010.25>

ІНТЕРКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ У МИСТЕЦТВІ АРХІТЕКТУРИ: УКРАЇНА ТА СВІТ

Анотація. У тезі розглядається інтеркультурний діалог у мистецтві архітектури як динамічна взаємодія між глобальними та локальними творчими парадигмами. Підкреслено, що архітектурна практика відображає культурну ідентичність, одночасно інтегруючи універсальні принципи дизайну. Проаналізовано приклади з українського та міжнародного контекстів, які демонструють, як сучасна архітектура стає посередником між художніми традиціями та технологічними інноваціями.

Ключові слова: інтеркультурний діалог, архітектура, культурна ідентичність, глобалізація, художній вираз, Україна.

Вступ. Актуальність теми зумовлена зростаючою роллю архітектури як форми культурного самовираження в умовах глобалізації. Архітектура є не лише технічною дисципліною, а й мистецтвом, що відображає історію, філософію та цінності народу. В епоху глобальних комунікацій вона стає універсальною мовою, здатною поєднати різні цивілізаційні традиції через просторові форми.

Для України, яка активно інтегрується у європейський культурний простір, питання поєднання національної ідентичності з міжнародними тенденціями архітектури набуває особливої актуальності. В умовах післявоєнної відбудови архітектура виступає не лише технічним інструментом реконструкції, а й символом культурного оновлення, пам'яті та єдності.

Постановка завдання. Мета дослідження – проаналізувати прояви інтеркультурного діалогу в сучасній архітектурі України, виявити тенденції гармонізації національних художніх традицій із глобальними архітектурними процесами та визначити роль архітектури як засобу культурної комунікації між Україною та світом.

Результати дослідження. Інтеркультурний діалог в архітектурі проявляється у формах, матеріалах, символіці та концептуальних підходах до простору. Сучасна архітектура поєднує локальні мотиви з глобальними технологічними інноваціями – від використання народних орнаментів у цифрових фасадах до застосування екологічних концепцій сталого дизайну.

В Україні цей процес набуває особливої глибини через поєднання історичної пам'яті та прагнення до сучасності. Приклади – реконструкції історичних кварталів Львова з урахуванням європейських реставраційних практик, адаптація індустріальних об'єктів Харкова під мистецькі простори, створення культурних хабів у Києві на місці колишніх промислових зон. Такі проекти демонструють, що архітектура може бути не лише матеріальним об'єктом, а й засобом осмислення ідентичності та культурного діалогу (Sadovenko & Boryshpol, 2024).

Світовий досвід підтверджує, що архітектура здатна стати універсальною платформою міжкультурного спілкування. Проекти Захи Хадід, Тадао Андо, Б'ярке Інгельса чи Жана Нувеля ілюструють, як можна синтезувати різні естетичні системи, не втрачаючи автентичності. У цьому контексті українські архітектори нового покоління створюють власну "мову", яка об'єднує в собі народне мистецтво, авангардну спадщину та інноваційні технології. Поєднуючи традиційні елементи з сучасними тенденціями дизайну, українська архітектура робить внесок у глобальний архітектурний ландшафт, сприяючи розумінню культурного розмаїття та взаємодії різних архітектурних традицій (Bieliavska, Yarovyi, 2025).

Останні роки характеризуються активним формуванням **архітектурного "культурного мосту" між Україною та світом**. Вітчизняні архітектори беруть участь у спільних міжнародних проєктах, таких як реконструкція постіндустріальних просторів у Варшаві та Лейпцигу, використовуючи українські концепції "соціальної архітектури", орієнтованої на громаду. Особливу роль у розвитку архітектурного діалогу відіграють міжнародні освітні програми, виставки та резиденції. Наприклад, участь українських архітекторів у Венеційській бієнале архітектури (2023–2024) засвідчила відкритість України до культурного обміну та формування нової архітектурної дипломатії. Важливо й те, що зростає кількість досліджень з питань культурної спадщини, урбаністики та візуальної екології, що поєднують архітектурну освіту та мистецькі практики.

Таким чином, архітектура постає не лише як мистецтво форми, а як **мова міжкультурного спілкування**, здатна поєднати історичну спадщину з візією майбутнього. Вона слугує засобом комунікації між народами, епохами та ціннісними системами, а інтеркультурний діалог у цій сфері дозволяє переосмислювати минуле, водночас проєктуючи гуманістичний простір майбутнього.

Висновки. Інтеркультурний діалог у мистецтві архітектури є ключовим чинником формування сучасної культурної ідентичності. Українська архітектура, інтегруючись у світовий контекст, зберігає власну автентичність, стаючи частиною глобальної мистецької екосистеми. Поєднання локальних традицій і глобальних тенденцій формує нову архітектурну мову України, відкриту до діалогу, але вкорінену у власну культурну основу. Такі процеси не лише збагачують національну архітектуру, а й сприяють розширенню міжкультурного розуміння, що особливо важливо у сучасному світі глобальних викликів і трансформацій.

Список використаних джерел

1. Sadovenko, S., & Boryshpol, H. (2024). The collective cultural identity as a source of creation of the public ideal of Ukraine: The archetypal and axiological aspect. *Culture and Contemporaneity*, 26(2), 68–76. <https://doi.org/10.63009/cac/2.2024.68>.
2. Bieliavska, O., & Yarovyi, V. (2025). The role of national motifs in contemporary Ukrainian architectural design and their influence on global trends. *Ukrainian Art Studies Discourse*, (6), 8–16. <https://doi.org/10.32782/uad.2024.6.1>.

Марущак Х. С.,
здобувачка другого
(магістерського) рівня вищої освіти,
Криворізький державний педагогічний
університет, м. Кривий Ріг

УДК 373.2.015.31:34

НОРМАТИВНА БАЗА ЗАГАЛЬНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ ЯК ВЕКТОР ЇЇ РЕФОРМУВАННЯ

У ХХІ столітті змінюється класична модель української школи з традиційної, предметноцентрованої на особистісно орієнтовану, гуманістичну, з провідним принципом дитиноцентризму як пріоритетом суб'єктності учня, спрямованості освітнього процесу на розвиток його внутрішнього, суб'єктивно-особистісного потенціалу – необхідної умови його ефективної соціалізації [2; 3; 5]. Реформа системи загальної середньої освіти ґрунтується на засадах сучасних цивілізаційних змін та новітніх тенденцій в світовому освітньому просторі, що на відміну від старої освітньої моделі здатна задовольнити запити сучасного суспільства і підготувати молоду людину до життя й активної самореалізації у ХХІ ст. [3]. Отже,